

16.2.2016

KESELY/69/2016

Lauri Lammivaara
Haapalamminkangas Wind Farm Oy
Teknobulevardi 3-5
01530 VANTAA

ASIA Harkintapyyntö (KESELY/69/2016) YVA-menettelyn tarpeesta / Haapalamminkangas, Saarijärvi

Päätös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamisesta

HANKE Haapalamminkankaan tuulivoimahanke, Saarijärvi / Haapalamminkangas Wind Farm Oy

HANKKEEN JA HANKEALUEEN KUVAUS

Haapalamminkangas Wind Farm Oy suunnittelee enintään viiden tuulivoimalan rakentamista Saarijärven Haapalamminkankaalle. Hankealue sijoittuu Rahkolan yhteismetsän alueelle ja hanketoimijat ovat tehneet maanvuokrasopimuksen maanomistajan kanssa alueen vuokraamisesta yhtiön käyttöön. Tuulivoimalat ovat teholtaan noin 3 – 5 MW ja niiden kokonaiskorkeus tulisi olemaan noin 230 metriä. Tuulivoimapuiston sähkönsiirto tullaan toteuttamaan maakaapeloinnilla sähköasemalle, missä tuulivoimapuisto liitetään edelleen valtakunnan sähköverkkoon. Tuulivoimaloiden yhteenlaskettu teho tulee jäämään alle 30 MW, jolloin tuulivoimahankkeeseen ei suoraan sovelleta YVA-menettelyä. Tässä yhteydessä ei arvioida sähkönsiirron mahdollisia ympäristövaikutuksia vaan arviointi on tehty hankealueelle.

Alueelle laaditaan parhaillaan oikeusvaikutteista tuulivoimaosayleiskaavaa ja sitä voidaan edelleen käyttää rakennuslupien myöntämisperusteena kaavassa osoitetuille tuleville tuulivoimala-alueille. Keski-Suomen ELY-keskus on antanut lausuntonsa kaavaehdotuksesta 22.1.2016.

Hankealueen kuvaus

Hankealueen etäisyys on Saarijärven kaupungin keskusta noin 8 kilometriä pohjoiseen ja se sijoittuu metsäiselle selännealueelle. Maasto on alueella melko vaihtelevaa ja selänteiden välissä on kosteikkoalueita ja lampia. Korkeuserot alueella ovat suuret. Voimalapaikat on suunniteltu selänteiden laelle.

Lähimmät lomarakennukset sijaitsevat vajaan 1,5 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta ja pysyvän asutuksen lähimmät rakennukset ovat noin 1,5 kilometrin päässä lähimmästä voimalasta. Lähin suurempi asutuskeskittymä sijaitsee hankealueen lounaispuolella Kolkanlahden alueella vajaan neljän kilometrin päässä. Hankealueella ei sijaitse valtion tai kuntien ylläpitämiä ulkoilureittejä tai virkistysalueita.

Alueen kaavoitus

Keski-Suomen maakuntakaava on vahvistettu 14.4.2009 ja se on saanut lainvoiman 10.12.2009. Kaavassa ei ole osoitettu aluevarauksia hankealueelle. Hankealueen läheisyyteen sijoittuu ulkoilureitti ja rautatie ja lounaispuolelle teollisuus- ja varastoalue.

Keski-Suomen 1 – 4 vaihemaakuntakaavoissa ei ole osoitettu aluevarauksia hankealueelle eikä hankealueen välittömään läheisyyteen. Hankealueelle ei myöskään suoraan kohdistu yleis- tai asemakaavavaikutteisia alueita, mutta lähimpiä kaava-alueita on hakijan selvityksen mukaan vajaan 1,5 kilometrin säteellä. Mm. Saarijärven kaupungin ranta-asemakaavassa ovat Mätäslampi ja Peukalolampi ovat vajaan 1,5 kilometrin päässä lähimmistä voimaloista. Saarijärven pienvesistöjen rantaosayleiskaava on valmisteilla. Kaavassa on osoitettu rantarakentamisoikeutta hankealueen vieressä olevalle Haapalammelle, mutta hankevastaavan mukaan omistaja on luopunut rakennusoikeudesta eikä aluetta tulla näin ollen kaavoittamaan. Hankealueen tuulivoimaosayleiskaavan laadinta on ehdotusvaiheessa.

Luonnonolot

Hankealue on metsätalousaluetta ja kohtalaisen suuri osa alueesta on ojitettua suota. Alueella on tehty useita luontoselvityksiä. Hankealueen lähellä sijaitsee Saarijärven pikkusuot -niminen luonnonsuojelukohde. Kohteen soista kaksi sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä suunnitelluista tuulivoimaloista. Kahden kilometrin säteellä suunnitellusta tuulivoimala-alueesta sijaitsee lähin Natura 2000 -kohde, Julmatlammit - Kitukorpi -alue. Hankealueen läheisyydessä ei ole muita luonnonsuojelualueita. Sen sijaan hankealueen välittömässä läheisyydessä on kaakkurin pesimälampi, Pieni Kurkilampi on metsälain 10 §:n mukainen kohde ja Tervalampi on luonnon monimuotoisuuden kannalta paikallisesti tärkeä kohde.

Pesimälinnusto on maantieteelliselle alueelle tyypillistä metsälinnustoa. Alueen kan lintukanta on vahva. Kaakkuri kuuluu alueen merkittäviin havaintoihin Iso Kurkilammella. Alueella on tehty kevätmuuton ja syysmuuton seuranta ja sen perusteella havaitut muuttajamäärät ovat alueelle tavanomaisia tai jopa vähäisiä.

Alueella ei havaittu merkkejä liito-oravien reviereistä. Myöskään lepakoille erityisen hyvin sopivia elinympäristöjä ei alueelta ole löydetty eikä alueen arvioitu olevan kovin merkittävä lepakoiden muuton osalta.

Maisema, kulttuuriympäristöt ja muinaisjäännökset

Hankealue ei sijaitse valtakunnallisesti arvokkaalla maisema-alueella, mutta valtakunnallisesti arvotettu Saarijärven reitin kulttuurimaisemat -alue sijaitsee noin yhdeksän kilometrin päässä lähimmistä voimaloista. Viiden kilometrin säteellä sijaitsee hakijan mukaan maakunnallisesti arvokas maisema-alue Kolkanlahti-Lintupohja -alue ja valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Kolkanniemen pappila ja Saarijärven vanha osa. Kolkanniemen-Saarijärven alue on myös ehdolla osaksi Saarijärven reitin kulttuurimaisemat -alueen rajausta, joka on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue. Muut maakunnallisesti arvokkaat kohteet sijaitsevat yli viiden kilometrin päässä hankealueesta.

Hankealueella tehtyjen maastohavaintojen, karttakuvan ja nykyisen arkeologisen tietämyksen mukaan voimalapaikoilla ei ole odotettavissa muinaisjäännöksiä.

Hankealueen muu toiminta

Hakijan mukaan hankealueella ei sijaitse muuta toimintaa eikä hankevastaavan tiedossa ole, että alueelle tai sen läheisyyteen olisi suunnitteilla muita hankkeita.

HANKKEESTA VASTAAVAN ALUSTAVA VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

Tuulivoimahankkeen osalta on arvioitu vaikutuksia ilmanlaatuun ja ilmastoon, maankäyttöön ja yhdyskuntarakenteeseen, liikenteeseen mukaan lukien lentoliikenne ja ilmaluonnon, maisema- ja kulttuuriympäristöön sekä muinaismuistoihin, luontoon, pinta- ja pohjavesiin, ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen mukaan lukien melu- ja varjostusvaikutuksia. Lisäksi on arvioitu yhteisvaikutusta muiden hankkeiden kanssa.

Tuulivoimapuiston rakentamisen yhteydessä tullaan rakentamaan teitä ja tuulivoimaloiden kasaamista varten tarvittavia alueita, samoin liittymiä joudutaan usein muuttamaan. Rakentamisvaiheen jälkeen tiestöä käytetään voimaloiden huolto- ja valvontatoimenpiteisiin. Eniten melua on arvioitu syntyvän tuulivoimapuiston rakentamisen aikana. Melu ei arvion mukaan ylitä ohjearvoja (VNp 993/1992) lähimmissä häiriintyvissä kohteissa, joten sen ei arvioida aiheuttavan merkittävää haittaa.

Valtioneuvoston asetuksessa (1107/2015) on tuulivoimaloille määritelty melutasojen ohjearvot (päivä 45 dB ja yö 40 dB). Tässä hankkeessa tuulivoimaloiden (Vestas V126) meluarvot on mallinnettu WindPRO-ohjelmalla ja laskennassa käytetyt parametrit on määritetty ympäristöhallinnon ohjeessa 2/2014. Saarijärven kaupungin ranta-asetuksen mukaan ei mallinnuksen mukaan ole yli 40 dB:n ylityksiä. Hankealueen meluvaikutuksen ei arvioida ulottuvan Suolikon ranta-asetuksen alueelle. Hankkeesta vastaavan mukaan Saarijärvelle laaditaan parhaillaan pienvesistöjen rantaosayleiskaavaa vielä kaavoittamattomille taajaman ulkopuolisille vesistöille. Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston 45 dB:n alue ulottuu osalle näistä uusista suunnitelluista rantarakennuspaikoista. Haapalampi on hankealueen välittömässä läheisyydessä, mutta hankkeesta vastaavan mukaan rantarakennuspaikkojen omistaja on luopunut näistä paikoista tuulivoimayleiskaavan ja rantaosayleiskaavan yhteensovittamiseksi. Melumallinnuksen mukaan Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston meluvaikutukset lähimmille asuinrakennuksille eivät ylitä valtioneuvoston asetuksen mukaisia ulkomelutason ohjearvoja.

Sosiaali- ja terveysministeriön asetuksessa (545/2015) on annettu pientaajuiselle melulle toimenpiderajat. Hankkeen osalta on arvioitu matalataajuisen melun määrää ympäristöministeriön ohjeen (2/2014) mukaisesti. Mallinnuksen perusteella matalat äänitasot jäävät alle ohjearvojen.

Tuulivoimapuiston varjostusmallinnuksen mukaan tuulivoimapuisto ei aiheuta merkittäviä varjostusvaikutuksia lähialueen asuin- ja lomarakennuksille. Varjostusvaikutus arvioidaan vähäiseksi Saarijärven kaupungin ranta-asetuksen alueella olevilla Mätäsjärvellä ja Peukalolammella. Yhdessä kohteessa varjostusvaikutus on Peukalolammella yli kahdeksan tuntia. Varjostusvaikutuksen arvioidaan lomarakennukselle olevan kuitenkin vähäinen, koska kesälomakaudella vaikutus on lyhytaikainen. Suolikon ranta-asetuksen alueelle ei varjostusmallinnuksen mukaan aiheudu vaikutuksia. Saarijärven pienvesistöjen rantaosayleiskaavan alueella varjostusvaikutus vaikuttaa Iso Kurkilammen ja Haapalammen alueella mallinnuksen mukaan yli 8 h/a.

Tuulivoimapuistolla ei arvioida olevan merkittäviä maankäyttöön vaikuttavia tekijöitä. Tuulivoimapuiston alueella säilyy edelleen pääosin mahdollisuus virkistyskäyttöön ja metsätalouteen. Alueen tiestöä joudutaan jossain määrin rakentamaan ja nykyisten teiden kantavuutta parantamaan, mutta kaikkien voimala-alueen rakentamisen aikaisen liikenteen haitat arvioidaan vähäisiksi. Tuulivoimapuiston toiminnan aikana liikennettä aiheuttavat lähinnä muutamat huoltokäynnit vuosittain.

Hankealueen lähiympäristössä (< 5 km) Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston voimalat voidaan erottaa parhaiten ympäröiviltä vesialueilta ja avoimissa maastoissa kuten pelloilla. Näitä maisemallisesti herkkiä alueita ovat esimerkiksi Suolikon ja Saarijärvien ranta-alueet, Kolkalahden peltoalueet sekä Peukalolampi, Pirttijärvi, Saarijärven ja Mätäsjärvi. Edellä mainituille alueille tuulivoimalat tai osa niistä näkyy puuston takaa melko esteettä ja alueiden maisemallinen luonne tulee muuttumaan. Vaikutus on arvioitu vähintäänkin kohtalaiseksi erityisesti hankealueen läheisten järvien ja lampien osalta.

Lähialueelle (< 5 km) sijoittuu Kolkalahden kulttuurimaisema-alue. Tuulivoimalat näkyvät monin paikoin Kolkalahden alueelle ja erityisesti sen vesialueille, mutta vaikutuksen on arvioitu olevan korkeintaan kohtalainen. Kriittisimpiä kohteita 5 – 12 kilometrin vyöhykkeellä ovat Kolkanniemen pappila, Saarijärven reitin kulttuurimaisemat ja Rahkola. Kolkanniemi-Kolkalahti-Saarijärvi –järven alue on ehdolla osaksi Saarijärven reitin kulttuurimaisemat –alueen rajausta, joka on valtakunnallisesti arvokas maisema-alue.

Hankkeella ei arvioida olevan vaikutuksia Natura 2000-ohjelman alueisiin pitkien etäisyyksien vuoksi. Myöskin vaikutukset linnustoon arvioitiin vähäisiksi eikä alueelta tunnistettu selvitysten yhteydessä erityisen merkittäviä luontokohteita tai uhanalaisen lajin esiintymiä. Alueella on yksittäisiä pieniä arvokkaita luontokohteita, mutta hankkeen ei arvioida vaarantavan niiden arvoa.

ASIAN VIREILLETULO JA KUULEMINEN

Harkintapyyntö YVA-menettelystä

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle (Keski-Suomen ELY-keskus) on tullut harkintapyyntö 14.1.2016 YVA-menettelyn tarpeellisuudesta liittyen viireillä olevaan Haapalamminkankaan tuulivoimapuistohankkeeseen (YVA-laki 468/1994). Hankealue sijaitsee Saarijärvellä ja hankkeesta vastaa Haapalamminkangas Wind Farm Oy.

Hankevastaava on toimittanut harkintapyyntönsä mukana seuraavat asiakirjat:

- YVA-tarveharkintapyyntö
- Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston tuulivoimaselvitys, joka on yhteenveto liitteenä olevista erillisselvityksistä, joita ovat
 - Melumallinnus, 20.11.2015
 - Varjostusmallinnus, 20.11.2015
 - Näkymäalueanalyysi ja havainnekuvat, 23.11.2015
 - Luontoselvitykset, yhteenvetoraportti 3.2.2015 (Natura 2000-kohteet, luontotyytit, linnustaselvitykset, liito-orava ja muut luontodirektiivin huomioitavat lajit, lepakot ja muut uhanalaiset eliölajit)

- Metson ja teeren soidinselvitys, 26.8.2015
- Liito-oravaselvitys, 2013
- Haapalammin kankaan tuulivoimayleiskaavan maisemaselvitys, 23.9.2015, korjaus tehty 26.11.2015
- Muinaisjäännösinventointi 2013 - 2015

Hankkeesta vastaava on todennut, että hankealueen katsotaan soveltuvan erinomaisesti tuulivoimarakentamiseen tehtyjen selvitysten ja mallinnusten perusteella. Lisäksi todetaan, että hankkeen toteuttamisella ei arvioida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Kuuleminen

Lausunnot on pyydetty Saarijärven kaupungilta, Karstulan ja Kannonkosken kunnilta, Keski-Suomen liitolta ja Keski-Suomen museolta. Lisäksi hankkeesta on pyydetty kommentit Keski-Suomen ELY-keskuksen ympäristöyksiköstä ja luonnonvarayksiköstä.

Lausunnot on saatu Karstulan kunnalta ja Keski-Suomen museolta. Karstulan kunta toteaa, että hankkeesta ei ole lausuttavaa. Keski-Suomen museo toteaa, ettei arkeologisen kulttuuriperinnön osalta ole tarvetta ympäristövaikutusten arviointimenettelylle, koska hankkeella ei ole vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperinnön säilymiselle. Rakennetun kulttuuriympäristön osalta puolestaan todetaan, että hankkeella on kohtalaisia vaikutuksia maakunnallisesti merkittäviin arvomaisemiin ja maakunnallisesti arvokkaan Kolkanlahden pappilan ympäristöön. Keski-Suomen museon näemyksen mukaan tuulivoimarakentamista tulisi ohjata niin, ettei puheena olevalla hankkeella heikennetä merkittäviä kulttuuriympäristö- ja maisema-arvoja tällä maakuntakaavassa kulttuuriympäristön kehittämisen kohdealueeksi merkityllä alueella. Näiltä osin museo katsoo, että ympäristövaikutusten arviointimenettely on tarpeen.

KESKI-SUOMEN ELINKEINO-, LIIKENNE- JA YMPÄRISTÖKESKUKSEN RATKAISU

Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus päättää, että Haapalammin kankaan tuulivoimahankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arvioinnista annetun lain 468/1994 mukaista arviointimenettelyä.

Perustelut

Sovellettavat lainkohdat

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVAL) 4 §:n mukaan hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi. Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVAL) 4 §:n mukaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen arviointimenettelyn soveltamisesta 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (YVA-asetus) 7 §:n mukaan harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan lisäksi huomioon 1) hankkeen ominaisuuksia, kuten a) hankkeen koko; b) yhteisvaikutus muiden hankkeiden kanssa; c) luonnonvarojen käyttö; d) jätteiden muodostuminen; e) pilaantuminen ja muut haitat; f) onnettomuusriskit ottaen erityisesti huomioon käytettävät aineet ja tekniikat; 2) hankkeen sijaintia, kuten a) nykyinen maankäyttö; b) alueen luonnonvarojen suhteellinen runsaus, laatu ja uudistumiskyky; c) luonnon sietokyky ottaen erityisesti huomioon kosteikot, rannikkoalueet, vuoristo- ja metsäalueet, luonnon- ja maisemansuojelualueet, lain nojalla luokitellut tai suojellut alueet, alueet, joilla yhteisön lainsäädännössä vahvistetut ympäristön tilaa kuvaavat ohjeavrot on jo ylitetty, tiheään asutut alueet sekä historiallisesti, kulttuurisesti tai arkeologisesti merkittävät alueet; 3) vaikutusten luonnetta, kuten a) vaikutusalueen laajuus ottaen huomioon vaikutuksen kohteena olevan väestön määrä; b) valtioiden rajat ylittävä vaikutus; c) vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus; d) vaikutuksen todennäköisyys; e) vaikutuksen kesto, toistuvuus ja palautuvuus.

YVA-asetuksen (713/2006) 6 §:n hankeluettelon mukaan tuulivoimalahankkeisiin, joiden yksittäisten laitosten lukumäärä on vähintään 10 kappaletta tai kokonaisteho vähintään 30 megawattia, tulee soveltaa YVA-menettelyä. Mikäli hankkeen kokonaisteho jää alle 30 MW ja yksittäisten laitosten lukumäärä on alle 10, arviointimenettelyä sovelletaan kuitenkin yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, YVAL 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Päätöksen perustelut

Keski-Suomen ELY-keskuksen päätös perustuu viiden tuulivoimalan ja kokonaisteholtaan alle 30 MW tuulivoimahankkeeseen. Sähkönsiirto toteutetaan maakaapeloinnilla sekä hankealueella että liittynässä valtakunnan sähköverkkoon. Voimalamäärältään hanke jää puoleen YVA-asetuksen hankeluettelon 10 voimalan rajasta, mutta teholtaan voimalat ovat lähellä asetuksen mukaista 30 MW rajaa, jos kaikki voimalat ovat teholtaan 5 MW (nyt hakijan ilmoituksen mukaan 3 – 5 MW).

Hankealueelle ei ole osoitettu muuta toimintaa. Hankealueelle ei myöskään suoraan kohdistu yleis- tai asemakaavavaikutteisia alueita. Alueen läheisyydessä on kuitenkin joitakin kaavoitettuja ranta-alueita ja lähimpien kaava-alueiden sijainti on hakijan selvityksen mukaan vajaan 1,5 kilometrin säteellä. Lähin asuinrakennus sijaitsee hakijan mukaan noin 1,5 kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista ja lähimmät lomarakennukset noin 1,3 – 1,4 kilometrin etäisyydellä. Melu- ja varjostusmallinnusten pohjalta hankealue ei arvion mukaan aiheuta merkittäviä haittoja lähialueen asuin- ja lomarakennuksille. Peukalolammen rannalla yhden loma-asunnon osalta varjostusvaikutus on yli kahdeksan tuntia ja kolme muuta lomarakennusta sijoittuu lähelle kahdeksan tunnin rajaa. Varjostusvaikutuksen arvioidaan kuitenkin olevan lomarakennukselle vähäinen, koska erityisesti kesälomakaudella varjostusvaikutus on lyhytai-

kainen. Pääsääntöisesti tuulivoimapuiston rakentaminen ei rajoita alueen virkistyskäyttöä eikä lähtökohtaisesti alueella liikkumista tarvitse rajoittaa. Putoavasta jäädä aiheutuva riski on arvioitu pieneksi ja niiltä osin voidaan alueelle sijoittaa jäädä varoittavat kyltit.

Keski-Suomen ELY-keskuksen luonnonvarayksikkö on nostanut esille kaakkureille tyypillisen pesimälampikesittymän hankealueen läheisyydessä. Lähin kaakkurin tunnettu pesimälampi sijaitsee noin kilometrin etäisyydellä lähimmistä voimaloista. Myös kaava-alueen ympäristöstä on tiedossa kolme muuta vakiintunutta kaakkurin pesimälampea, joista lähimmille tuulivoimaloille on matkaa noin 2 – 3 kilometriä. Osalla kaakkurilammista poikastuotto on havaintopaikkatietojen mukaan ollut parempi kuin kaakkurilla keskimäärin.

Kuikka- ja kaakkuriryhmän nettijulkaisussa (6/2012, BirdLife Suomi julkaisijana) on otettu kantaa kaakkurin huomioimiseen tuulivoimahankkeiden suunnittelun yhteydessä. Kuikka- ja kaakkurityöryhmän asiantuntijakannanoton mukaan kaakkurien pesimäyhteisöt/-lammet tulee rauhoittaa noin 5 kilometrin säteellä kokonaan tuulivoimaloilta, eikä työryhmän suositusten mukaan pesimälampien ja pääkalastusalueen väliselle lentovyöhykkeelle tule rakentaa voimaloita. Haapalamminkankaan tuulivoimapuiston osalta alle viiden kilometrin säteellä voimaloista on neljä kaakkurin pesimälampea. Haapalamminkankaan osalta lentoreittiselvityksiä ei ole tehty, joten ei myöskään voida luotettavasti arvioida törmäysriskiä. Tuulivoimapuisto sijaitsee kahden pesimälammen välissä. Voimaloiden 2 ja 3 väliin jää vapaata ilmatilaa vain 700 metriä. Kahden pesimälammen kaakkurien välinen todennäköinen lentoliikenne ja läntisemmän pesimälammen kaakkurien lentoliikenne idän suunnan kalavesille lisää törmäysriskien mahdollisuutta. ELY-keskuksen luonnonvarayksikön näkemyksen mukaan törmäysriskiä ei ole arvioitu riittävän luotettavasti, sillä kaakkurin lentoreiteistä ei ole kerätty maastossa havaintotietoa. Myöskään yleistä kaakkurin pesinnän onnistumisesta tuulivoimalan lähellä ei voida vetää yhden paikan yhden vuoden tilanteen perusteella vaan vaikutukset tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Hanke ei kohdistu suoraan kansallisesti tai valtakunnallisesti arvokkaalle alueelle. Tuulivoimaselvityksessä on kuitenkin todettu maisemiin ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaisiin alueisiin kohdistuvia kohtalaisia vaikutuksia. Kriittisiksi kohteiksi on arvioitu Kolkanniemen pappila, Saarijärven reitin kulttuurimaisemat –alue ja Rahkola, joihin vaikutukset on arvioitu kohtalaisiksi – vähäisiksi. Kolkanniemi-Kolkanlahti-Saarijärvi –alue on myös ehdolla nykyiseen valtakunnallisesti arvokkaaseen Saarijärven kulttuuriympäristöt -alueeseen liitettäväksi laajennusalueeksi. Keski-Suomen museon lausunnossa todetaan, että tuulivoimarakentamista tulisi ohjata niin, ettei Haapalamminkankaan tuulivoimahankkeella heikennetä merkittäviä kulttuuriympäristö- ja maisemiarvoja maakuntakaavassa kulttuuriympäristön kehittämisen kohdealueeksi merkityllä alueella. Lisäksi hankkeen tuulivoimaselvityksessä on todettu, että tuulivoimalat muuttavat erityisesti lähialueen järvien ja lampien näkymiä. Hankealueella tehtyjen maastohavaintojen, karttakuvan ja nykyisen arkeologisen tietämyksen mukaan voimalapaikoilla ei ole odotettavissa muinaisjäännöksiä.

Haapalamminkankaan tuulivoimahankkeella ei arvioida olevan yhteisvaikutuksia muiden tuulivoimahankkeiden kanssa, koska lähimmät tuulivoima-alueet ovat hankkeesta vastaavan mukaan vajaan 20 kilometrin päässä. Myöskään muita hankkeita,

jotka voisivat yhdessä Haapalamminkankaan tuulivoimahankkeen kanssa aiheuttaa merkittäviä yhteisvaikutuksia, ei tässä yhteydessä ole tunnistettu.

Johtopäätökset

Hankkeen keskeiset ympäristövaikutukset muodostuvat tuulivoimaloiden aiheuttamista muutoksista alueen luontoon ja maankäyttöön sekä melun ja välkkeen osalta että vaikutuksista linnustoon ja maisemaan. Kokonaisuutena Keski-Suomen ELY-keskus arvioi, kun otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti ja vaikutusten luonne mukaan lukien yhteisvaikutukset muiden tiedossa olevien hankkeiden osalta, ei hankkeen toteuttaminen ennalta arvioiden aiheuta laajuudeltaan ja laadultaan YVA-asetuksen hankeluettelon hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia. ELY-keskuksen näkemyksen mukaan hanke ei myöskään aiheuta sellaisia merkittäviä haittoja ihmisten terveyteen, elinoloihin ja viihtyvyyteen, jotka tulisi selvittää YVA-menettelyssä. Näin ollen hankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyä. Mikäli hanke muuttuu nyt esitetystä, tulee YVA-menettelyn tarve arvioida uudestaan.

Keski-Suomen ELY-keskus kuitenkin toteaa, että Haapalamminkankaan osalta kaakkurin elinolojen säilyminen tulee turvata. Ottaen huomioon kaakkurin elintavat ja törmäysriskin, kaakkurin pesimälampien poikasaikaisten lentoreittien selvitys tulee tehdä ennen hankkeen toteuttamista, jotta törmäysriskiä voidaan luotettavasti arvioida. Lisäksi ELY-keskus esittää, että hankkeen toteutuessa alueella järjestetään seuranta kaakkurien elinolojen ja alueella selviytymisen osalta.

Arvokkaiden kulttuurimaisemien osalta ELY-keskus toteaa, että hankkeen vaikutusarviointi tulee tehdä riittävällä tarkkuudella, jotta tuulivoimaloiden vaikutus valtakunnallisesti arvokkaiden maisema-alueiden ja muiden arvokohteiden osalta tulee arvioitua asianmukaisesti. Melu- ja varjostusmallinnuksen osalta ELY-keskus toteaa, että kyseiset mallinnukset on tehty eri voimatyypeillä, ja tämä tulisi tarvittaessa huomioida hankkeen edetessä.

Selvilläolovelvollisuus

Siitä huolimatta, että hankkeelta ei ole edellytetty YVA-lain 4 §:n ympäristövaikutusten arviointimenettelyä, on hankkeesta vastaavan oltava riittävästi selvillä hankkeen ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVAL 25 §).

Sovelletut oikeusohjeet

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994) ja laki sen muuttamisesta (458/2006, 1584/2009) sekä valtioneuvoston asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) ja asetus sen muuttamisesta (359/2011).

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (YVAL 19 § 1 mom.). Valitusosoitus on tämän päätöksen liitteenä. Valituskirjelmä on toimitettava Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen 30 päivän kuluessa siitä, kun hankkeesta vastaava on saanut tiedon päätöksestä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea muutosta valittamalla. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta ja hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan (YVAL 19 § 3 mom.).

PÄÄTÖKSESTÄ KUULUTTAMINEN

Päätös on nähtävillä Saarijärven kaupungin ilmoitustaululla 14 päivän ajan ja sähköisenä Keski-Suomen ELY -keskuksen Internet-sivuilla osoitteessa www.ymparisto.fi/yva-paatokset/keski-suomi.

Ympäristö ja luonnonvarat
– vastuualueen johtaja

Kari Lehtinen

Limnologi

Arja Koistinen

JAKELU	Haapalamminkangas Wind Farm Oy saantitodistuksin Saarijärven kaupunki / kuulutettavaksi virallisella ilmoitustaululla
MAKSU	Päätöksestä ei peritä suoritemaksua
LIITTEET	Valitusosoitus
TIEDOKSI	Karstulan kunta Keski-Suomen liitto Keski-Suomen museo

